

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อการรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อการรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในด้านการพัฒนาคุณภาพ การติดตามคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการรายงานคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 285 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 166 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งประชากรตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ต่อมาสุ่มตัวอย่างจากทุกชั้นภูมิโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (Proportion stratified random sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิโดยคำนวณสัดส่วนระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับขนาดของจำนวนประชากรของแต่ละชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุราชการในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ใน 4 ด้าน จำนวน 70 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต หากค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบัค โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. ขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
3. ส่งแบบสอบถามผ่านระบบกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยผ่านระบบกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยผู้วิจัยสอดซองเปล่าพร้อมเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยเอง โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 15 วัน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.37

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง อายุราชการในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา โดยเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ตามตารางที่ 2

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตามวัตถุประสงค์ โดยเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ตามตารางที่ 3 - 7

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 สรุปได้ดังนี้

ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านการพัฒนาคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการรายงานคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ และด้านการติดตามคุณภาพ ตามลำดับ

ด้านการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของคุณภาพการศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับผู้บริหารให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข กำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นไปตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ จัดตั้งอำนวยการควบคุม สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา เน้นให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ เสียสละ ทุ่มเท นำผลการประเมินรอบแรกมาปรับปรุง แก้ไขใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดโครงการ/กิจกรรมทางด้านการบริหาร การเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือคุณภาพการศึกษา วางแผน ดำเนินงาน ควบคุมกำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบ และพัฒนาระบบการบริหารเพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัตินำไปสู่มาตรฐาน

ด้านการติดตามคุณภาพ สถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการ ติดตามตรวจสอบการพัฒนางานองค์กร ในการบริหารจัดการของผู้บริหาร ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในทุกปี ดำเนินการติดตามตรวจสอบอย่างจริงจังและเป็นระบบในรูปแบบคณะกรรมการ โดยติดตามตรวจสอบแผนพัฒนาว่ามีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย สะท้อนความต้องการของชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย และมีทิศทางในการพัฒนาชัดเจน และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยดูเป้าหมายและผลงานของนักเรียน วางแผนติดตามและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการดำเนินงาน/โครงการตลอดปี การศึกษา สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการติดตามตรวจสอบ ทั้งด้านวิสัยทัศน์ และภารกิจความสอดคล้องความเหมาะสม ติดตาม ตรวจสอบ

การพัฒนาวิชาชีพครู ในการดำเนินการติดตามตรวจสอบ ใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นกรอบการตรวจ
ติดตาม ตรวจสอบ

ด้านประเมินคุณภาพ สถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
โดยผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าสถานศึกษาดำเนินการวางแผนและดำเนินการประเมินผลคุณภาพ
การศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดวางกรอบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษา กำหนดเครื่องมือในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดมาตรฐาน
การปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา ใช้วิธีการหลากหลายและเหมาะสมในการประเมินคุณภาพ
การจัดการศึกษา นำผลการประเมินคุณภาพมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร นำผลการประเมิน
คุณภาพการจัดการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา นำผลการประเมิน
คุณภาพการจัดการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และนำผล
การประเมินคุณภาพมาวางแผนพัฒนาในระยะต่อไป

ด้านการรายงานคุณภาพ สถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการเตรียมการรายงานผลการดำเนินงานและผล
การประเมินมาวิเคราะห์ จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่อ
หน่วยงานต้นสังกัดทั้งวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในรายงานระบุความสำเร็จตาม
เป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง โดยรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้มีการรายงานผล
การประเมินตนเองต่อผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดกิจกรรม
วันวิชาการของสถานศึกษา/การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวันวิชาการของกลุ่มเครือข่าย/สถานศึกษาอื่น
จัดนิทรรศการผลงานของครู นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาใน/นอกสถานที่ และปรับปรุงพัฒนา
และรักษาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

อภิปรายผล

ผลการวิจัยความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 46 และ 47 ได้กำหนดให้มี

การจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยระบบการประกันคุณภาพภายในต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และต้องรายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ได้กำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาว่าทุกโรงเรียนในสังกัดผ่านการประเมินตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้โรงเรียนดำเนินการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา และดำเนินการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้พร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภ ไม้จำปา (2546) ที่พบว่าสถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยองค์กรภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำนวยอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพ ด้านการติดตามคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ และด้านการรายงานคุณภาพ โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพมีความพร้อมระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดร คงกันกง (2543) พบว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามการวิจัยของ วิรวี ชาวไชยมหา (2545 : บทคัดย่อ) พบว่าความพร้อมการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ พิจิตรวรรณ พุทธวงษ์ (2546) ที่พบว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านการรายงานประเมินตนเอง นอกจากนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ สมศักดิ์ สุขสำโรง (2547) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกครบแรก โดยรวมมีความพร้อมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพ ด้านการรายงานคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ และด้านติดตามคุณภาพ แสดงว่า โรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างดีจนเกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาในโรงเรียนตามกรอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับน่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมด้านใด

ด้านการพัฒนาคุณภาพ พบว่าสถานศึกษามีความพร้อมมากเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้ น่าจะเป็น

เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 46 และ 47 ได้กำหนดให้มีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยระบบการประกันคุณภาพภายในต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และต้องรายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิมลภ ไม้จำปา (2546) ที่พบว่า สถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยองค์กรภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษา และครู อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพ ด้านการติดตามคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ และด้านการรายงานคุณภาพ โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 1) ได้กำหนดในการพัฒนาว่าต้องพัฒนาคน ซึ่งมีความสำคัญในหน่วยงาน โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ เมื่อบุคลากรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ สามารถแก้ปัญหาและนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพได้สูงสุด นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังที่ จำรัส นองมาก (2544 : 78) ได้กล่าวไว้ว่าการสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจร่วมกัน ถือเป็นขั้นต้นตอนสำคัญ เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงาน โดยสำรวจการรับรู้และเจตคติของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการประเมิน โดยการสังเกต สอบถาม หรือประเมิน การเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องกับแนวทางการประเมิน โดยสร้างทีมงานและชี้ผลสำเร็จของงาน การสร้างความรู้และความเข้าใจร่วมกัน โดยการประชุมชี้แจง การศึกษาดูงาน หรือการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านต่างๆ ทำนองเดียวกับการศึกษาของ พุฒิ พรหมมินทร์ (2542) ได้ศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ โรงเรียน และครูผู้สอนควรมีการพัฒนาตนเองและผู้ร่วมงาน ให้ความรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้นผลการศึกษาความพร้อมในการพัฒนาของบุคลากรที่บริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน จึงมีค่าเฉลี่ยสูงมาก สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอรายงานการวิจัยและพัฒนาของสุวิมล ว่องวานิช (2543 : 10) พบว่าครูอาจารย์ ประมาณร้อยละ 88 รับรู้เรื่องมาตรฐานการศึกษา โดยกลุ่มครูจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประเมินตนเองว่ามีความรู้และประสบการณ์

ด้านการประเมิน และผ่านการอบรมด้านการประเมินสูงกว่าสังกัดอื่นๆ เช่นเดียวกับ สงกรานต์
 เฉลยปัญญา (2543) ได้ศึกษา ความพร้อมในการรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 ของครูและผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
 พบว่าผู้บริหาร โรงเรียน รับรู้และเข้าใจในเรื่องความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา
 การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
 การจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียน ตลอดจนเรื่องการประเมินมาตรฐานการบริหารโรงเรียนและ
 มาตรฐานการเรียนการสอน ส่วนครูผู้สอนรับรู้และเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอน
 โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี แนวการจัดกิจกรรมกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ
 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 106) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าให้สถานศึกษาทำแผนพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษา โดยใช้ ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความจำเป็น อย่างเป็นระบบและมี
 แผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ นั่นก็คือโรงเรียนทำการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา
 จุดแข็ง จุดอ่อน ของโรงเรียนและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อกำหนด
 วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และทิศทางในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 และมาตรฐานของสถานศึกษา โดยกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในแผนปฏิบัติการประจำปี
 โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปอย่างราบรื่น มุ่งสู่
 การกำกับติดตาม ประเมินผล ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้านการรายงานคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีความพร้อมเป็นอันดับ 2 แต่ก็
 อยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการรายงานข้อมูลและ
 ผลสัมฤทธิ์เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด รายงานจุดเด่น จุดด้อยของการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด รายงานชี้แจงการ
 จัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ทั้งนี้เป็นเพราะ
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ระบุไว้ว่าสถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงาน
 ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่
 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งการรายงานผล
 การดำเนินงานของโรงเรียนนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินการตามระบบการประกัน
 คุณภาพภายในของสถานศึกษาซึ่งเราเรียกเอกสารนี้ว่า รายงานประจำปี หรือรายงานการประเมิน
 ตนเอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 14-45) กำหนดวัตถุประสงค์ของ
 การจัดทำรายงาน ว่า สถานศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาแต่ละปีให้คณะกรรมการสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนรายงานสาธารณชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เรืองเดช เฟ็งจันทร์ (2546) ที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าการจัดทำรายงาน การประเมินตนเองของสถานศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก คือการจัดให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง การรายงานผลการประเมินที่นำเสนอบุคลากรของ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดเป็นรายงานที่มีรายละเอียดในเชิงวิชาการ รายงานการประเมิน ที่เผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนเป็นรายงานสรุปที่ใช้ภาษาเข้าใจง่าย

ด้านการประเมินคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีความพร้อมเป็นอันดับ 3 ซึ่งอยู่ใน ระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการนำผลการประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา นำผลการประเมิน คุณภาพมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในการประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษา และวางแผนและดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 38) ได้กล่าวว่า การประเมินคุณภาพ การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาใน 2 คุณลักษณะ ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนตามสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร สถานศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา การประเมินภายใน คือ การประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทุกคนต้องยอมรับผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้มี คุณภาพ การประเมินต้องครอบคลุมวิสัยทัศน์ ภารกิจแผนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้และคุณสมบัติ ต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตร ตลอดจนความช่วยเหลือ ร่วมมือ สนับสนุนจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอวยชัย ศรีตระกูล (2544) ได้ศึกษา ความพร้อมและทัศนคติต่อ การประเมินผลภายในของโรงเรียนเอกชน อำเภอเชียงใหม่ พบว่า การประเมินผลภายในโดยเฉพาะ อย่างยิ่งด้านความร่วมมือของบุคลากร ทุกฝ่าย สิ่งที่ต้องประเมินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คือ ผล การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพให้ได้มาตรฐานที่กำหนด ไว้เป็นคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับ ตรวจสอบดูแลการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินผลภายในเป็นการให้ ข้อมูลที่ช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น ไม่ใช่การจัดฝึกการทำงาน ของใคร ในภาพรวมทำให้ สถานศึกษารู้จุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง ซึ่งถือว่า เป็นการขับเคลื่อนเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างแท้จริง ทำนองเดียวกับ วรภัทร์ ภูเจริญ (2541 : 169) ได้กล่าวว่า การประเมินผล

ภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และสอดคล้องกับการประเมินผลภายนอก ดังนั้นควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

ด้านการติดตามคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาที่มีความพร้อมเป็นอันดับ 4 ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ การพัฒนาองค์กรในการบริหารจัดการของผู้บริหาร การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในทุกปี โดยดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นระบบในรูปคณะกรรมการ ติดตามตรวจสอบ แผนพัฒนาว่ามีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย สะท้อนความต้องการของชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย และมีทิศทางในการพัฒนาชัดเจน และติดตามตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยคู่มือเป้าหมายและผลงานนักเรียน ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้กล่าวถึงการติดตามคุณภาพตามวงจร PDCA ของ Deming ว่าเป็นวิธีการปฏิบัติการติดตามการทำงานอยู่ทุกขั้นตอน ถือเป็นระบบบริหารที่มีคุณภาพและพัฒนาต่อด้วยการกลับไปวางแผนใหม่ (Plan) แล้วปฏิบัติ (Do) มีการประเมินหรือการตรวจสอบ (Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) ซึ่งสมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2541) ได้เสนอว่า การติดตามคุณภาพผู้เรียนนั้น สามารถสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมได้ว่าผู้เรียนจบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด โดยมีการกำหนดมาตรฐานของผู้เรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยมีการทบทวนคุณภาพทุกปี เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทำนองเดียวกัน สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่ยุ้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สถานศึกษาควรดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการ
2. สถานศึกษาทุกโรงควรใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นกรอบการติดตาม ตรวจสอบ

3. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ

4. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการกำกับ ดูแล และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยวิจัยในลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งจะทำได้แนวทางและรูปแบบที่ชัดเจน
2. ควรศึกษากระบวนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษา